

Preparing for the BANI World

Somjai Maneewong^{1*}

¹Pitchayabundit College, Thailand

*Corresponding author: samajai_1@hotmail.com

ABSTRACT

This article aims to study the preparation for dealing with the BANI world. The results of the study found that: In the BANI era, where the world is characterized by Brittleness, Anxiety, Nonlinearity, and Incomprehensibility, preparing for and developing essential skills has become crucial for living and working effectively. This article emphasizes key skills such as Resilience, Emotional Regulation and Stress Management, Critical and Strategic Thinking, and Innovative Thinking to empower individuals and organizations to adapt and thrive in an unpredictable environment.

Keywords: Preparing, Coping, BANI World

การเตรียมตัวเพื่อรับมือกับโลกยุค BANI

สมใจ มณีวงษ์^{1*}

¹วิทยาลัยพณิชยบัณฑิต ประเทศไทย

*Corresponding author: samajai_1@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้มุ่งศึกษาเกี่ยวกับการเตรียมตัวเพื่อรับมือกับโลกยุค BANI ผลการศึกษาพบว่า ในยุค BANI ซึ่งโลกเต็มไปด้วยความเปราะบาง (Brittle) ความวิตกกังวล (Anxious) การเปลี่ยนแปลงที่ไม่เป็นเส้นตรง (Nonlinear) และความซับซ้อนที่ยากจะเข้าใจ (Incomprehensible) การเตรียมพร้อมและพัฒนาทักษะที่จำเป็นกลายเป็นหัวใจสำคัญของการใช้ชีวิตและทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ บทความนี้เน้นย้ำทักษะสำคัญ เช่น ความยืดหยุ่น (Resilience), การจัดการความเครียดและควบคุมอารมณ์ (Emotional Regulation and Stress Management), การคิดเชิงวิพากษ์และกลยุทธ์ (Critical and Strategic Thinking), และ การคิดสร้างสรรค์นวัตกรรม (Innovative Thinking) เพื่อเสริมศักยภาพให้บุคคลและองค์กรสามารถปรับตัวและเติบโตในโลกที่ไม่แน่นอน

คำสำคัญ: การเตรียมตัว, การรับมือ, โลกยุค BANI

© 2024 JISSD: Journal of Integration Social Sciences and Development

บทนำ

ในยุคที่โลกกำลังเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและไม่แน่นอน คำว่า “BANI” ได้ถูกใช้เพื่ออธิบายลักษณะของโลกในปัจจุบัน โดย BANI ย่อมาจาก Brittle (เปราะบาง), Anxious (ก่อให้เกิดความวิตกกังวล), Nonlinear (ไม่เป็นเส้นตรง), และ Incomprehensible (ยากต่อการเข้าใจ) แนวคิดนี้สะท้อนให้เห็นถึงความท้าทายที่องค์กรและบุคคลต้องเผชิญ เช่น ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี การเปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลันของสถานการณ์ และการจัดการข้อมูลจำนวนมากที่ซับซ้อนและบางครั้งยากต่อการทำความเข้าใจ (Caldwell, 2020) โลก BANI ได้กลายเป็นสภาพแวดล้อมที่ไม่เพียงแต่ส่งผลกระทบต่อการทำงานขององค์กร แต่ยังครอบคลุมถึงการดำเนินชีวิตของบุคคลในระดับต่าง ๆ การเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและไม่ได้เป็นไปตามแบบแผนเดิม ความเปราะบางในด้านเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม ทำให้เกิดความไม่แน่นอนและความวิตกกังวลในระดับที่สูงขึ้น (Boyd, 2021)

การปรับตัวในโลกแบบนี้จึงต้องการทักษะใหม่ที่แตกต่างจากอดีต โดยเฉพาะทักษะในการจัดการกับความไม่แน่นอนและความซับซ้อน การเตรียมพร้อมรับมือกับโลก BANI จึงไม่ใช่เพียงแค่การพัฒนาทักษะทางวิชาชีพเท่านั้น แต่ยังต้องพัฒนาทักษะด้านการคิดวิเคราะห์ การปรับตัวในสถานการณ์ที่ไม่คาดคิด และการจัดการกับอารมณ์และความเครียดที่เกิดจากความไม่แน่นอน นอกจากนี้ การสร้างความยืดหยุ่นในตัวบุคคลและองค์กรยังเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยให้สามารถผ่านพ้นความท้าทายในยุคนี้ได้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Eisenberg, 2022) ดังนั้น บทความนี้จะสำรวจและวิเคราะห์ทักษะที่จำเป็นสำหรับการเตรียมตัวรับมือกับโลก BANI และเสนอแนะแนวทางการพัฒนาทักษะดังกล่าวในบริบทต่าง ๆ เพื่อให้สามารถปรับตัวและประสบความสำเร็จในยุคที่เต็มไปด้วยความเปลี่ยนแปลงและความท้าทาย ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

แนวคิดเกี่ยวกับโลกยุค BANI

ในยุคของโลก BANI (Brittle, Anxious, Nonlinear, Incomprehensible) ซึ่งสะท้อนถึงความไม่แน่นอนและความซับซ้อนของการเปลี่ยนแปลงในสังคมและองค์กร แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวในสภาพแวดล้อมที่มีความซับซ้อนและไม่แน่นอนนั้นมีหลายด้าน ซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ใช้เพื่อทำความเข้าใจและรับมือกับสถานการณ์ในยุคนี้ได้

1. VUCA (Volatility, Uncertainty, Complexity, Ambiguity)

แนวคิด VUCA ซึ่งถูกนำมาใช้ครั้งแรกในช่วงปลายศตวรรษที่ 20 อธิบายถึงการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วและคาดการณ์ไม่ได้ในโลกการทำงานและสังคม โดย VUCA ประกอบด้วยสี่องค์ประกอบหลัก:

- 1) Volatility (ความผันผวน) การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและรุนแรง
- 2) Uncertainty (ความไม่แน่นอน) ความยากลำบากในการทำนายอนาคต
- 3) Complexity (ความซับซ้อน) การเชื่อมโยงระหว่างหลายๆ องค์ประกอบที่ไม่สามารถแยกออกจากกันได้ง่าย
- 4) Ambiguity (ความคลุมเครือ) ความไม่ชัดเจนในความหมายและผลกระทบของเหตุการณ์

แนวคิด VUCA นั้นเกี่ยวข้องกับโดยตรงกับโลก BANI โดยเฉพาะในด้านของความไม่แน่นอนและความซับซ้อนที่ส่งผลให้การตัดสินใจมีความยุ่งยากมากขึ้น (Bennett & Lemoine, 2014)

2. การปรับตัวเชิงยุทธศาสตร์ (Strategic Adaptation Theory)

ทฤษฎีการปรับตัวเชิงยุทธศาสตร์เน้นว่าการปรับตัวขององค์กรหรือบุคคลในสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา จำเป็นต้องใช้ความสามารถในการปรับตัวอย่างต่อเนื่องและการเรียนรู้จากสถานการณ์ ทฤษฎีนี้ชี้ให้เห็นว่าการประสบความสำเร็จในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงรวดเร็วไม่ได้มาจากการวางแผนที่มีนัยคงเพียงอย่างเดียว แต่ต้องมีความสามารถในการปรับตัวอย่างรวดเร็วและยืดหยุ่นตามสถานการณ์ (D'Aveni, 1994)

3. ความยืดหยุ่น (Resilience Theory)

แนวคิดเรื่องความยืดหยุ่น (Resilience) นับเป็นทฤษฎีสำคัญในการอธิบายความสามารถในการรับมือกับความเปราะบางและความวิตกกังวลที่โลก BANI กำหนดขึ้น ทฤษฎีนี้เน้นที่การพัฒนา "ความยืดหยุ่นทางจิตใจ" และ "ความยืดหยุ่นในระบบ" โดยความยืดหยุ่นเป็นทักษะที่สามารถเรียนรู้และพัฒนาได้ ผ่านการฝึกฝนและการตอบสนองต่อปัญหาและอุปสรรคต่างๆ (Holling, 1973)

4. การเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning Theory)

การเรียนรู้ตลอดชีวิตเป็นแนวคิดที่สนับสนุนการพัฒนาทักษะและความรู้ของบุคคลอย่างต่อเนื่องเพื่อรับมือกับความเปลี่ยนแปลงในโลกที่ไม่สามารถคาดการณ์ได้ ทฤษฎีนี้ชี้ให้เห็นว่าการเรียนรู้ไม่ควรจำกัดอยู่แค่ในสถานศึกษา แต่ควรเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องตลอดชีวิตเพื่อเสริมสร้างความรู้และทักษะในการปรับตัว (Candy, 1991) ในยุค BANI การเรียนรู้ตลอดชีวิตจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่ช่วยให้บุคคลสามารถรับมือกับการเปลี่ยนแปลงและความซับซ้อนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5. การคิดเชิงซับซ้อน (Complexity Theory)

ทฤษฎีการคิดเชิงซับซ้อนมาจากการศึกษาระบบซับซ้อนที่มีองค์ประกอบต่างๆ มากมายที่เชื่อมโยงและส่งผลกระทบต่อกัน แนวคิดนี้ระบุว่า การเข้าใจโลกที่ไม่เป็นเส้นตรงและมีการเปลี่ยนแปลงอย่างกะทันหันนั้นจำเป็นต้องใช้แนวคิดที่มองเห็นการเชื่อมโยงและปฏิสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆ มากกว่าการวิเคราะห์แบบเส้นตรง ทฤษฎีนี้เป็นรากฐานสำคัญในการทำความเข้าใจโลกที่ไม่แน่นอนและซับซ้อนในยุค BANI (Mitchell, 2009)

ทักษะที่จำเป็นในโลก BANI

ทักษะที่จำเป็นในโลก BANI สามารถแบ่งเป็นหมวดหมู่ทักษะที่สำคัญในการรับมือกับความไม่แน่นอนและความซับซ้อนของโลก BANI

1) ทักษะความยืดหยุ่น (Resilience Skills): ความสามารถในการปรับตัวต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง และจัดการกับความเปราะบางได้อย่างเหมาะสม ทักษะความยืดหยุ่น (Resilience Skills) หมายถึงความสามารถของบุคคลหรือองค์กรในการฟื้นตัวและปรับตัวจากสถานการณ์ที่ยากลำบาก ความเครียด หรือความเปลี่ยนแปลงอย่างกะทันหัน ทักษะนี้เป็นการผสมผสานระหว่างความสามารถในการจัดการกับความไม่แน่นอน การรับมือกับความกดดัน และการฟื้นฟูสภาพจิตใจและร่างกายจากอุปสรรคต่างๆ เพื่อกลับสู่สภาวะปกติหรือดีกว่าเดิม ทักษะความยืดหยุ่นช่วยให้บุคคลสามารถรับมือกับปัญหาและสถานการณ์ที่ท้าทายได้โดยไม่ยอมแพ้หรือหดหู่ เช่น การจัดการความเครียดอย่างมีประสิทธิภาพ การรักษาความสงบในสภาวะวิกฤต และการมองหาโอกาสใหม่ๆ ในสถานการณ์ที่ยากลำบาก ทักษะนี้มีความสำคัญมากในโลกที่เต็มไปด้วยความเปราะบางและไม่แน่นอนอย่างในยุค BANI

องค์ประกอบของทักษะความยืดหยุ่นประกอบไปด้วย 1. การปรับตัว (Adaptability) ความสามารถในการเปลี่ยนแปลงตนเองหรือวิธีการทำงานเมื่อเผชิญกับปัญหาหรือการเปลี่ยนแปลง 2. การรับมือกับความเครียด (Stress Management) ทักษะในการจัดการกับความกดดันทางจิตใจหรืออารมณ์ในสถานการณ์ที่ไม่คุ้นเคย 3. การมองโลกในแง่ดี (Optimism) การมองหาด้านดีหรือโอกาสในสถานการณ์ที่ยากลำบาก 4. ความยืนหยัด (Perseverance) การไม่ย่อท้อต่อปัญหาและการก้าวข้ามความล้มเหลวเพื่อมุ่งไปสู่เป้าหมายทักษะเหล่านี้สามารถพัฒนาได้ผ่านการฝึกฝน เช่น การเรียนรู้จากประสบการณ์ การฝึกการจัดการอารมณ์ และการสร้างความเข้มแข็งทางจิตใจ

2) ทักษะการจัดการความวิตกกังวล (Emotional Regulation and Stress Management):

การบริหารจัดการอารมณ์ในสภาวะที่ไม่แน่นอนและกดดันทักษะการจัดการความวิตกกังวล (Emotional Regulation and Stress Management) หมายถึงความสามารถในการควบคุมและจัดการกับอารมณ์เชิงลบ เช่น ความเครียด ความวิตกกังวล และความกดดัน ในสถานการณ์ที่ทำให้ท้อหรือไม่แน่นอน ทักษะนี้มีความสำคัญอย่างยิ่งในการรักษาความสมดุลทางอารมณ์และการตัดสินใจในสถานการณ์ที่เต็มไปด้วยความท้าทายและความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เช่น ในโลก BANI การจัดการความวิตกกังวลไม่เพียงแต่ช่วยให้บุคคลสามารถรับมือกับความเครียดได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่ยังช่วยในการพัฒนาความสามารถในการควบคุมตนเองในสถานการณ์ที่มีความกดดันสูง ทำให้สามารถตอบสนองต่อปัญหาได้อย่างเป็นระบบและมีเหตุผล

3) ทักษะการคิดเชิงวิพากษ์และเชิงกลยุทธ์ (Critical and Strategic Thinking): การคิดเชิงลึกและวางแผนการแก้ปัญหาในสถานการณ์ที่ไม่ได้เป็นเส้นตรง ทักษะการคิดเชิงวิพากษ์และเชิงกลยุทธ์ (Critical and Strategic Thinking Skills) หมายถึงความสามารถในการวิเคราะห์ข้อมูล ปัญหา หรือสถานการณ์ต่างๆ อย่างรอบคอบและลึกซึ้ง เพื่อหาข้อสรุปที่มีเหตุผล พร้อมทั้งพิจารณาทางเลือกต่างๆ และวางแผนในการตัดสินใจหรือการแก้ปัญหาที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืน ทักษะการคิดทั้งสองประเภทนี้มีบทบาทสำคัญในการแก้ปัญหาและการตัดสินใจในสภาพแวดล้อมที่มีความไม่แน่นอนหรือซับซ้อน เช่น ในยุค BANI (Brittle, Anxious, Nonlinear, Incomprehensible) ซึ่งต้องการความสามารถในการคิดที่ลึกซึ้งและเป็นระบบมากขึ้น

4) ทักษะการสร้างสรรค่นวัตกรรม (Innovative Thinking) ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์วิธีการใหม่ๆ เพื่อจัดการกับปัญหาที่ไม่สามารถคาดการณ์ได้ ทักษะการสร้างสรรค่นวัตกรรม (Innovative Thinking Skills) หมายถึงความสามารถในการคิดอย่างสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาแนวคิด วิธีการ หรือนวัตกรรมใหม่ๆ ที่สามารถแก้ปัญหาหรือเพิ่มคุณค่าในสถานการณ์ที่ซับซ้อนและเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ทักษะนี้ช่วยให้บุคคลสามารถนำแนวคิดใหม่ๆ มาปรับใช้ในการพัฒนาและสร้างสิ่งที่มีความแตกต่างจากสิ่งที่มีอยู่เดิม พร้อมทั้งสร้างผลกระทบในทางบวกต่อองค์กร สังคม หรือเศรษฐกิจ การคิดเชิงนวัตกรรมต้องการการมองเห็นทางเลือกหรือโอกาสที่คนอื่นอาจมองข้าม รวมทั้งความกล้าในการลองทำสิ่งใหม่และการพัฒนาวิธีการแก้ปัญหาที่ไม่เคยถูกนำเสนอมาก่อน การพัฒนาทักษะการสร้างสรรค่นวัตกรรมทักษะนี้สามารถพัฒนาได้ผ่านการส่งเสริมให้มีความคิดเปิดกว้างและกล้าที่จะทดลองวิธีการใหม่ๆ การสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อความคิดสร้างสรรค์ และการฝึกฝนการแก้ปัญหาเชิงนวัตกรรมผ่านการทำงานที่ต้องใช้ความคิดเชิงสร้างสรรค์

องค์กรที่ประสบความสำเร็จในการปรับตัวในยุค BANI

ในยุค BANI (Brittle, Anxious, Nonlinear, Incomprehensible) หลายองค์กรที่ประสบความสำเร็จในการปรับตัวได้เน้นการสร้างความยืดหยุ่น ปรับตัวอย่างรวดเร็ว และนำแนวคิดใหม่ๆ มาใช้ในการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ตัวอย่างขององค์กรที่สามารถปรับตัวได้ดีในยุคนี้มีหลายแห่ง โดยแต่ละองค์กรจะใช้กลยุทธ์ที่แตกต่างกันเพื่อตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลงและความไม่แน่นอน

1. Amazon เป็นตัวอย่างสำคัญขององค์กรที่ประสบความสำเร็จในการปรับตัวในยุค BANI โดยเฉพาะในช่วงการระบาดของ COVID-19 ที่ทำให้รูปแบบการบริโภคเปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว Amazon ได้ตอบสนองด้วยการเพิ่มศักยภาพในการจัดการระบบโลจิสติกส์และขยายธุรกิจด้านบริการคลาวด์ (Amazon Web Services) ที่กลายเป็นหนึ่งในธุรกิจหลักของบริษัทในยุคดิจิทัล นอกจากนี้ Amazon ยังมีความยืดหยุ่นในการพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการใหม่ๆ ตามความต้องการของตลาดและผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว

2. Netflix เป็นองค์กรที่สามารถปรับตัวจากการเป็นบริษัทให้บริการเช่าภาพยนตร์แบบ DVD ไปสู่บริการสตรีมมิ่งออนไลน์ที่มีอิทธิพลอย่างมากในอุตสาหกรรมบันเทิง การปรับตัวเชิงกลยุทธ์ของ Netflix ในการลงทุนในเนื้อหาต้นฉบับและการวิเคราะห์ข้อมูลผู้ใช้เพื่อปรับแต่งประสบการณ์ของผู้ชมเป็นตัวอย่างของการใช้ข้อมูลและเทคโนโลยีในการพัฒนาบริการให้ตรงกับความต้องการของตลาดที่เปลี่ยนแปลงไป

3. Tesla ภายใต้การนำของ Elon Musk ประสบความสำเร็จในการเป็นผู้นำในอุตสาหกรรมยานยนต์ไฟฟ้า (Electric Vehicles) โดยมีการนำเสนอเทคโนโลยีใหม่ๆ ที่ท้าทายต่ออุตสาหกรรมยานยนต์แบบดั้งเดิม การคิดเชิงนวัตกรรมและการมองเห็นโอกาสในตลาดใหม่ ทำให้ Tesla มีบทบาทสำคัญในการเปลี่ยนแปลงอุตสาหกรรมพลังงานและยานยนต์ การพัฒนาความยืดหยุ่นในการผลิตและการตอบสนองต่อความต้องการที่เพิ่มขึ้นของตลาดในยุค BANI ก็เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ Tesla ประสบความสำเร็จ

4. Zoom คืออีกหนึ่งตัวอย่างขององค์กรที่เติบโตและประสบความสำเร็จอย่างรวดเร็วในยุค BANI โดยเฉพาะในช่วงการระบาดของ COVID-19 ซึ่งการทำงานระยะไกล (Remote Work) กลายเป็นสิ่งที่จำเป็น Zoom ได้ตอบสนองต่อความต้องการของผู้ใช้งานทั่วโลกที่เพิ่มขึ้นอย่างกะทันหันและสามารถปรับตัวให้มีความยืดหยุ่นทั้งด้านการบริการ การสนับสนุนผู้ใช้ และการรักษาความปลอดภัยในการใช้งาน จนกลายเป็นหนึ่งในแพลตฟอร์มที่สำคัญสำหรับการทำงานร่วมกันทางออนไลน์

5. Unilever หนึ่งในองค์กรระดับโลกด้านสินค้าอุปโภคบริโภคได้แสดงให้เห็นถึงความสามารถในการปรับตัวในยุค BANI โดยการเน้นการพัฒนาความยั่งยืน (Sustainability) และการใช้แนวทางที่รับผิดชอบต่อสังคมในการดำเนินธุรกิจ Unilever ได้ปรับเปลี่ยนกลยุทธ์โดยเน้นการผลิตสินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม รวมถึงการพัฒนาแผนการตลาดที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมผู้บริโภคที่ใส่ใจต่อความยั่งยืนมากขึ้น องค์กรเหล่านี้ประสบความสำเร็จในยุค BANI เพราะมีความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับความเสี่ยงและความซับซ้อนของโลกสมัยใหม่ โดยใช้การคิดเชิงนวัตกรรม ความยืดหยุ่น และการมองเห็นโอกาสในสถานการณ์ที่ท้าทาย

ในประเทศไทย มีหลายองค์กรด้านการจัดการศึกษาที่สามารถปรับตัวได้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลงของโลกในยุค BANI (Brittle, Anxious, Nonlinear, Incomprehensible) ซึ่งในบริบทนี้องค์กรการศึกษาในไทยได้พัฒนากลยุทธ์ต่างๆ เพื่อให้ทันกับความต้องการและความท้าทายที่เกิดขึ้น

1. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (Sukhothai Thammathirat Open University - STOU) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชเป็นตัวอย่างของสถาบันการศึกษาที่ประสบความสำเร็จในการปรับตัวโดยใช้การเรียนการสอนทางไกลเป็นรูปแบบหลักมาตั้งแต่ก่อตั้ง ความสามารถในการจัดการการเรียนการสอนผ่านสื่อที่หลากหลาย รวมถึงการใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลในการเข้าถึงนักศึกษาในทุกพื้นที่ทั่วประเทศ ทำให้มหาวิทยาลัยสามารถรักษาคุณภาพการศึกษาได้ในช่วงการระบาดของ COVID-19 และสามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนในยุคที่มีความเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา

2. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (Chulalongkorn University) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นอีกหนึ่งองค์กรการศึกษาที่ปรับตัวอย่างรวดเร็วและประสบความสำเร็จในการนำเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดทำแพลตฟอร์มการเรียนออนไลน์เช่น “CHULA MOOC” และการพัฒนาหลักสูตรที่เน้นความยืดหยุ่นในการเรียนรู้ จุฬาฯ ได้ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนในยุคที่ต้องการการศึกษาแบบที่สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามสถานการณ์และความต้องการของตลาดแรงงาน

3. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (Thammasat University) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์เป็นสถาบันการศึกษาที่มุ่งเน้นการสร้างนวัตกรรมทางการศึกษา โดยเฉพาะในช่วงที่ต้องปรับตัวในยุค BANI ธรรมศาสตร์ได้เปิดโครงการ “Thammasat University Online Education” ที่เน้นการสร้างสรรคหลักสูตรที่มีความยืดหยุ่นต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม นอกจากนี้ยังมีการจัดการศึกษาในรูปแบบ “Hybrid Learning” ที่ผสมผสานการเรียนการสอนทั้งในห้องเรียนและออนไลน์ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของนักศึกษาที่ต้องการความยืดหยุ่นในการเรียน

4. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี (King Mongkut's University of Technology Thonburi - KMUTT) KMUTT เป็นมหาวิทยาลัยที่เน้นการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการศึกษาในยุคดิจิทัล มีการใช้เทคโนโลยีขั้นสูง เช่น ปัญญาประดิษฐ์ (AI) และ Internet of Things (IoT) ในการสนับสนุนการเรียนการสอน รวมถึงการเปิดหลักสูตรที่เน้นการเรียนรู้อผ่านการปฏิบัติและการวิจัย ทำให้มหาวิทยาลัยสามารถตอบสนองต่อความท้าทายของโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

5. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ในระดับองค์กรภาครัฐ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แสดงให้เห็นถึงความพยายามในการปรับตัว โดยการส่งเสริม “การเรียนการสอนทางไกล (Distance Learning)” และการพัฒนาระบบ “การเรียนออนไลน์ DLTV” ซึ่งเป็นโครงการที่เปิดโอกาสให้เด็กในพื้นที่ห่างไกลสามารถเข้าถึงการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ยังมุ่งเน้นการพัฒนาทักษะดิจิทัลสำหรับครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัล

6. กลุ่มโรงเรียนเอกชน (Private Schools) โรงเรียนเอกชนหลายแห่งในประเทศไทย เช่น โรงเรียนนานาชาติและโรงเรียนที่เน้นการศึกษาแบบสากล ได้แสดงถึงความสามารถในการปรับตัวในยุค BANI โดยการนำเทคโนโลยีใหม่ๆ เช่น “การเรียนรู้ออนไลน์ผ่านแพลตฟอร์มดิจิทัล” และการใช้เครื่องมือการเรียนการสอนที่ทันสมัยเข้ามาประยุกต์ใช้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ที่เน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียน นอกจากนี้ โรงเรียนเหล่านี้ยังเน้นการพัฒนาทักษะทางด้านความคิดเชิงวิพากษ์และนวัตกรรมที่จำเป็นสำหรับนักเรียนในโลกอนาคต

การพัฒนาทักษะและการเตรียมพร้อมรับมือกับโลก BANI

1. พัฒนาโปรแกรมฝึกอบรมที่เน้นทักษะสำคัญ องค์กรหรือหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนควรพัฒนาโปรแกรมฝึกอบรมที่มุ่งเน้นทักษะที่สำคัญในการรับมือกับความไม่แน่นอนในยุค BANI เช่น ทักษะการคิดเชิงวิพากษ์และเชิงกลยุทธ์ (Critical and Strategic Thinking), การจัดการความเครียดและอารมณ์ (Emotional Regulation and Stress Management), และทักษะการปรับตัว (Adaptability) เพื่อช่วยให้บุคลากรมีความพร้อมในการเผชิญกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงรวดเร็วและซับซ้อน โปรแกรมที่เน้นทักษะดิจิทัล ควรมีบทบาทสำคัญเพื่อเตรียมบุคลากรให้พร้อมสำหรับการใช้เทคโนโลยีในการทำงานและแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างฉับพลัน

2. การสนับสนุนจากองค์กรในด้านความยืดหยุ่น ควรสร้างวัฒนธรรมที่สนับสนุนความยืดหยุ่น (Resilience) และความสามารถในการปรับตัวของพนักงาน เช่น การเปิดโอกาสให้มีการทำงานแบบยืดหยุ่น (Flexible Work Arrangements) เพื่อให้พนักงานสามารถปรับสมดุลระหว่างการทำงานและการจัดการชีวิตส่วนตัวได้ สนับสนุนการพัฒนา ทักษะการแก้ปัญหาเชิงนวัตกรรม (Innovative Problem-Solving) โดยสร้างสภาพแวดล้อมที่เปิดโอกาสให้เกิดการทดลองและนวัตกรรมใหม่ๆ เพื่อรับมือกับความซับซ้อนและความเปราะบางของโลกธุรกิจ

3. ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) การส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเป็นสิ่งสำคัญในยุค BANI เพื่อให้บุคลากรมีทักษะและความรู้ที่ทันสมัยและสามารถปรับตัวได้กับการเปลี่ยนแปลงต่างๆ องค์กรควรสนับสนุนให้พนักงานเข้าร่วมการอบรมทั้งในและนอกสถานที่ รวมถึงการเรียนรู้ผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์และ MOOC (Massive Open Online Courses) ที่สามารถพัฒนาความรู้ได้ตลอดเวลา นอกจากนี้ ควรมีการวางแผนเพื่อสนับสนุน “ทักษะที่นอกเหนือจากงานปัจจุบัน” เพื่อเตรียมบุคลากรให้พร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต

4. สร้างระบบการสนับสนุนด้านสุขภาพจิตและการจัดการความเครียด ในโลกที่เต็มไปด้วยความเปราะบางและความวิตกกังวล องค์กรควรให้ความสำคัญกับการสนับสนุนสุขภาพจิตของพนักงาน เช่น การจัดโปรแกรม “การให้คำปรึกษา (Counseling Services)” และการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างความผ่อนคลายและสมดุลทางอารมณ์ เช่น การฝึกสมาธิ (Mindfulness) และการฝึกอบรมด้านการจัดการความเครียด

5. ส่งเสริมวัฒนธรรมการเรียนรู้ร่วมกันและการสร้างเครือข่าย องค์กรควรส่งเสริมการสร้างชุมชนการเรียนรู้ภายในองค์กร เช่น การจัดกลุ่ม “Community of Practice” เพื่อให้พนักงานได้แลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ในการแก้ปัญหาที่ซับซ้อน และการสร้างเครือข่ายกับผู้เชี่ยวชาญหรือองค์กรอื่นๆ ที่สามารถนำมาใช้เพื่อพัฒนาทักษะและความรู้ใหม่ๆ นอกจากนี้ การสร้าง “วัฒนธรรมที่เน้นการเรียนรู้ร่วมกัน” จะช่วยส่งเสริมการพัฒนาทักษะที่จำเป็นในการทำงานในสภาพแวดล้อมที่มีความไม่แน่นอน

แนวทางการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในยุค BANI

แนวทางการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในยุค BANI ในบริบทของประเทศไทย ควรมุ่งเน้นการเตรียมความพร้อมให้กับนักเรียน ครู และระบบการศึกษาทั้งหมด เพื่อให้สามารถปรับตัวและรับมือกับความเปลี่ยนแปลงที่ไม่แน่นอนและรวดเร็ว โดยมีแนวทางสำคัญดังนี้

1. การพัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับอนาคต

1.1 ทักษะความยืดหยุ่น (Resilience Skills) นักเรียนต้องเรียนรู้ที่จะปรับตัวได้เมื่อเผชิญกับความท้าทาย และมีทักษะในการฟื้นตัวจากความล้มเหลวหรือปัญหาที่ไม่คาดคิด การส่งเสริมทักษะเหล่านี้ควรรวมถึงการสอนให้นักเรียนหาวิธีการเผชิญกับปัญหาในสภาพแวดล้อมที่เต็มไปด้วยความเปราะบางและความซับซ้อน

1.2 การคิดเชิงวิพากษ์และสร้างสรรค์ (Critical and Creative Thinking) นักเรียนควรได้รับการฝึกให้มีทักษะการคิดเชิงวิเคราะห์และสร้างสรรค์ เพื่อตอบสนองต่อปัญหาที่ไม่คาดคิด การสอนวิธีการตั้งคำถามและประเมินข้อมูลที่มีความซับซ้อนเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญในการเตรียมความพร้อม

2. การใช้เทคโนโลยีและการเรียนรู้ดิจิทัล

ในยุค BANI ที่การเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว เทคโนโลยีดิจิทัล ถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการเสริมสร้างการเรียนรู้ องค์การการศึกษาควรส่งเสริมการใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลในการเรียนการสอน เช่น การเรียนออนไลน์ (e-Learning) หรือ การสอนแบบผสมผสาน (Blended Learning) เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ทุกที่ทุกเวลา รวมถึงพัฒนาทักษะทางดิจิทัลในการค้นคว้าข้อมูลและการทำงานร่วมกันผ่านเทคโนโลยี

3. การเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning)

การจัดการศึกษาควรมุ่งเน้นการสร้าง “วัฒนธรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต” เพื่อให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องในยุคที่ความรู้เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว อาจรวมถึงการสร้างโอกาสให้เรียนรู้นอกห้องเรียน เช่น การทำงานร่วมกับชุมชน การทำโครงการวิจัยย่อย และการนำเสนอผลงานในสถานการณ์จริง

4. การสนับสนุนทางจิตใจและการจัดการความเครียด

ด้วยความวิตกกังวลที่เพิ่มขึ้นในยุค BANI การสนับสนุนด้าน “สุขภาพจิต” และการจัดการความเครียดถือเป็นสิ่งสำคัญ ครูและนักเรียนควรได้รับการฝึกฝนวิธีการจัดการอารมณ์และความเครียดผ่านกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การฝึกสติ (Mindfulness) และการให้คำปรึกษา นอกจากนี้ โรงเรียนควรมีระบบสนับสนุนที่ช่วยเหลือนักเรียนในการเผชิญกับความกดดันทางการเรียนและปัญหาส่วนตัว

5. การปรับตัวของครูและผู้บริหารการศึกษา

ครูและผู้บริหารการศึกษาจำเป็นต้องมีทักษะในการปรับตัวเช่นเดียวกับนักเรียน องค์การการศึกษาควรส่งเสริม “การพัฒนาทักษะทางวิชาชีพของครู” อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ครูสามารถตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเทคโนโลยีได้ ครูควรเป็นผู้นำในการใช้วิธีการสอนใหม่ๆ ที่สร้างสรรค์ เช่น การใช้เทคโนโลยีเข้ามาผสมผสานในกระบวนการเรียนรู้

6. การสร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียน ชุมชน และผู้ประกอบการ

ในการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพในยุค BANI โรงเรียนควรสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างโรงเรียน ชุมชน และผู้ประกอบการ เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้และการพัฒนาทักษะของนักเรียน โดยโรงเรียนสามารถเปิดพื้นที่ให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมร่วมกับชุมชน หรือให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน

สรุปได้ว่า การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในยุค BANI ของประเทศไทยควรมุ่งเน้นการพัฒนาทักษะสำคัญที่ช่วยให้นักเรียนสามารถปรับตัวและรับมือกับความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอน การสนับสนุนสุขภาพจิต การส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต รวมถึงการสร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและชุมชน เป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยสร้างความพร้อมในการเผชิญกับโลกที่ไม่แน่นอน

บทสรุป

การเตรียมความพร้อมรับมือกับโลก BANI จำเป็นต้องพัฒนาทักษะที่ช่วยให้นักเรียนและองค์กรสามารถปรับตัวและรับมือกับความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การฝึกอบรมทักษะที่สำคัญ การสนับสนุนจากองค์กร การเรียนรู้ตลอดชีวิต และการสร้างระบบสนับสนุนด้านสุขภาพจิตเป็นแนวทางที่ช่วยให้นักเรียนสามารถเติบโตและประสบความสำเร็จในยุคที่ซับซ้อนและไม่แน่นอนได้ ตัวอย่างองค์กรด้านการจัดการศึกษาของไทยที่ประสบความสำเร็จในการปรับตัวในยุค BANI ล้วนแล้วแต่เน้นการ

พัฒนาความยืดหยุ่นในการจัดการเรียนการสอน การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน และการวางแผนกลยุทธ์ ที่สามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ที่ไม่แน่นอน ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นปัจจัยสำคัญในการเสริมสร้างความแข็งแกร่งให้แก่องค์กรการศึกษาในประเทศไทย

เอกสารอ้างอิง

- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2563). Chula MOOC: โครงการเรียนรู้ออนไลน์จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. สืบค้นจาก <https://mooc.chula.ac.th/>.
- ปัทมา สิทธินาม. (2563). การปรับตัวของโรงเรียนเอกชนในยุคดิจิทัล. วารสารการจัดการศึกษาไทย, 5(3), 12-18.
- มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี. (2564). การใช้ปัญญาประดิษฐ์และ Internet of Things (IoT) ในการจัดการศึกษา. สืบค้นจาก <https://www.kmutt.ac.th/>.
- มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. (2563). Thammasat Online Education: การศึกษาแบบออนไลน์ในยุคดิจิทัล. สืบค้นจาก <https://tu.ac.th/>.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2564). การจัดการเรียนการสอนทางไกลของ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชในยุคดิจิทัล. สืบค้นจาก <https://www.stou.ac.th/>.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2563). DLTV: การเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม. สืบค้นจาก <http://www.dltv.ac.th/>.
- Bennett, N., & Lemoine, G. J. (2014). What a difference a word makes: Understanding threats to performance in a VUCA world. *Business Horizons*, 57(3), 311-317.
- Boyd, R. (2021). Navigating the New World of BANI: How to Thrive in Uncertainty. *Journal of Organizational Change Management*, 34(5), 678-691.
- Candy, P. C. (1991). *Self-direction for lifelong learning: A comprehensive guide to theory and practice*. San Francisco: Jossey-Bass.
- D'Aveni, R. A. (1994). Hypercompetition: Managing the dynamics of strategic maneuvering. *Free Press*, 45(3), 25-32.
- Davis, F. (2021). Resilience in the age of BANI: Developing strategies to thrive in uncertainty. *Business Strategy Review*, 12(3), 45-58.
- Eisenberg, P. (2022). Building Resilience in the Age of BANI. *International Journal of Management Science*, 58(2), 103-117.
- Holling, C. S. (1973). Resilience and stability of ecological systems. *Annual Review of Ecology and Systematics*, 4(1), 1-23.
- Johansen, B. (2020). *Full-Spectrum Thinking: How to Escape Boxes in a Post-Categorical Future*. Broadway: Berrett-Koehler Publishers.
- Korostyshevskaya, A. (2020). How to thrive in a BANI world: Navigating a future that's brittle, anxious, nonlinear, and incomprehensible. Medium. Retrieved from <https://medium.com>.
- Mitchell, M. (2009). *Complexity: A guided tour*. Oxford: Oxford University Press.
- Stover, J. (2021). Stress management in a BANI world: How emotional regulation can help individuals and organizations succeed. *Journal of Organizational Behavior*, 42(2), 101-115.